

İğne Yapraklı Park Ağaçlarında Görülen
Zararlılar

Bölüm I

Prof. Dr. Selma ÜLGENTÜK 2017

Prof. Dr. Selma ÜLGENTÜK

Parklarda Kullanılan İğne yapraklı Ağaçlar

Çam

1. *Pinus nigra* (Karaçam)
2. *Pinus brutia* (Kızılçam)
3. *P. Sylvestris* (Sarıçam)
4. *P. Pinea* (Fıstıkçamı)

Ladin

1. *Picea pungens* (Mavi ladin)
2. *P. orientalis* (Doğu ladini)
3. *P. excelsa* (Batı ladini)

Göknar

1. *Abies nordmanniana* ssp. *nordmanniana* (Doğu Karadeniz Göknarı)
2. *Abies cilicia* Toros Göknarı

Sedir

1. *Cedrus libani* Toros sediri, Lübnana sediri
2. *Cedrus atlantica* (Atlas sediri)

Ardıç

1. *Juniperus sabina*
2. *Juniperus horizontalis* yayılcı ardıç

Maz

1. *Thuja occidentalis*
2. Servi
3. *Cupressus sempervirens* (Akdeniz servisi)

İbrelî Ağaçlarda Görülen Akarlar

Tetranychidae

1. *Oligonychus coniferarum* (McGregor),
2. *Oligonychus milleri* (McGregor)
3. *Bryobia drummondi* (Ewing) Pritchard & Baker
4. *Bryobia praetiosa* Koch

Oligonychus ununguis (Arachnida: Acari: Tetranychidae) Ladin kırmızı örümceği

- Yumurta döneminde kışlar.
- Serin koşullarda faaliyet gösterebilir.
- Sıcak ve kuru yaz koşullarında hareketleri yavaşlar ve yumurta koyar.
- Yılda 7-10 döl verebilir.
- Gelişmesini 3-4 haftada tamamlar.

Mücadele

- Zararlı ve faydalıların gözlenmesi
- Bir-iki hafta arayla kuvvetli su püskürterek yıkama Yurtdışında yumurtlama öncesi neem-Pyretroid uygulaması
- Kış ortası yumurtalarına karşı kışlık yağ uygulaması önerilmektedir.

Bryobia praetiosa

- Kışı yumurta olarak geçirir.
- Yılda birden fazla döl verir.

Pentamerismus oregonensis (Tenuipalpidae)

- Ergin döneminde ağaçların çatlak ve yarıkları arasında kışlar.

- Nisan ayı başında kışladıkları yerlerden çıkararak açılmakta olan bitki gözlerine geçerek yumurta bırakır.
- Genellikle Ağustos ve Ekim aylarında popülasyon yoğunluğu üst düzeye çıkmaktadır (Sağlam and Çobanoğlu 2011)
- Doğal düşmanları: Phytoseiidae familyasından Typhlodromus (Anthoseius) recki Wainstein, Typhlodromus (Typhlodromus) athiasae Porath & Swirski, Neoseiulus insularis (Athias Henriot), Typhlodromus (Anthoseius) bagdasarjani Wainstein & Arutunjan), ve diğer avcılar bulunmaktadır (Yeşiyayer ve Çobanoğlu 2012).

***Cenopalpus pulcher* Yassı Akar**

- Vücut yassıdır.
- Yavaş hareket eder. Yapraklarda çok az eg örer.
- Yassı akarlar kışı döllenmiş dişi olarak dallarda göz ve budaklar da geçirir. Bu kümeler dallarda kırmızı bir leke gibi görülür.
- Kışlayan dişiler nisan ayının ortasından itibaren yumurta bırakmaya başlar. Yumurtalarını dal üzerinde odun gözünün etrafına ve altına bırakırlar.
- Daha sonra yapraklara geçer ve alt yüzünde damarlar boyunca yumurta bırakır. Yumurtalar mayıs ayı sonu veya haziran ayının ilk haftasından itibaren açılmaya başlar. Yumurtadan çıkan larvalar yapraklarda beslenerek zarar yapar.
- Sonbaharda çiftleştikten sonra erkekleri ölür.
- Yılda 4-5 döl verir. Yapraklar dökülünce, ekim ayından itibaren dişiler dallara çekilmeye başlar.

***Eriophyes cedri* (Eriophyidae)**

- Sedirde yaprak ve yaprak aralarının kısalarak rozet oluşumuna sebep olmaktadır.
- Kışı rozet veya anormal sürgünlerin içinde geçirir.

İğne Yapraklı Ağaçlarda Zararlı Aphidoidea Türleri

- *Cinara cedri* Mimeur,
- *Cinara confinis* (Koch),
- *Cinara palaestinensis* Hille Ris Lambers,
- *Cinara pinea* (Mordvilko), *Cinara pini* (Linnaeus),
- *Cinara pilicornis* (Hartig),
- *Cinara (Cupressobium) fresai* Blanchard,
- *Cinara (Cupressobium) juniperi* (de Geer),
- *Cinara (Cupressobium) tujaefilina* (döl Guercio), *Eulachnus tuberculostemmatus* (Theobald),
- *Eulachnus rileyi* (Williams),
- *Lachnus roboris* (Linnaeus),
- *Mindarus abietinus* Koch,
- *Pineus pini* (Macquart)
- *Schizolachnus pini*

Schizolachnus pini

- Sonbaharda, torelerde tüm dönemler ve cinsiyetler görülür.
- Ilık geçen kışlarda çoğalmaya ve beslenmeye devam edebilir.
- Sert kışlarda yumurta olarak kışlar.

Mindarus abietinus Koch,

- Sürgün uçlarında urlar oluşmasına sebep olur.
- İki yılda bir döl verir.

***Physokermes piceae* Schrank (Hemiptera: Coccidae)**

- İkinci dönem nimf olarak kışlar.
- Yılda bir döl verir.
- Ladin lerin en önemli zararlısıdır.
- Eşeyli ve yumurta koyarak çoğalır.
- Bol miktarda ballı madde salgılar.
- Bitkinin özsuğunu emerek ibrelerde sararma
- Erken dökülme Uç kuruması ağaçta zayıf gelişme ve ikincil zararlılara hassasiyete sebep olur.
- Physokermes türleri Avrupada orman balı'nın en önemli kaynağıdır.

***Torosaspis (Acanthomytilus) cedriscola* (Hemiptera: Diaspididae)**

- İnce uzun kahverengi renkli bir kabuklubit türüdür. Kabuk altındaki diş kram rengindedir.
- Yılda iki döl verir.
- Eşeyli çoğalır.
- Döllenmiş diş olarak kışlar
- İbrelerde beslenir. İbrelerde sarı renkli noktacıklar, sararma ve kızarma daha sonra dökülme görülür.
- Sürgün uçları çıplak kalarak kurumaya neden olmaktadır. Yaşlı ağaçlarda özellikle alt dalların sürgünlerinde kurumalar ve gelişmede durgunluk gözlenir.
- Genç ağaçlarda ise ağır enfeksiyonlarda ağacın önce yanıkı ibrelerle donanır, takip eden yıllarda ise ibrelerin tamamen dökülerek kuruma başlar((Dostbil & Ülgentürk 2016).

***Dynaspidiotus britannicus* (Newstead) (Hemiptera: Diaspididae)**

- Kabuk oval ve koyu renklidir. Kabuk altındaki dişi parlaktır. Erkek kabuğu dişiye göre dar ve küçüktür.
- Sedir ibrelerinde beslenir.
- Yılda 2 döl verir.
- İkinci nimf döneminde kışlar (Ayhan ve Ülgençtürk 2011)

***Leucaspis pusilla* (Hemiptera: Diaspididae) Çam kabuklubiti**

- Kabuk beyaz, dişi ikinci nimf dönemi kabuğu içindedir. Dişi eflatun bordo renklidir.
- Kışı ikinci nimf döneminde geçirir.
- Yılda 1 döl verir.
- Dişiler puparial formdadır.
- Eşeyli olarak çoğalır.
- Erkekleri Ankara koşullarında kanatsızdır.

Diğer Kabuklubit Türleri

- *Leucaspis pini*
- *Caraspis minima*
- *Dynaspidiotus abietis*
- *Adiscodiaspis tamaricicola*

***Marchalina hellenica* (Hemiptera: Marchalinidae)**

- Ergin dişiler 8-10 mm boyunda, parlak sarı renklidir. Vücut üstü pamuksu bir mum örtüsü ile kaplıdır. Ağız parçaları köreldiği için beslenmezler. Ağır hareket ederler. Çam gövdesindeki iri yarıklara

sığınarak yumurtalarını pamuksu yumurta torbası içine depolar. Erkekleri nadir görülür. Parthenogenetik çoğalır. Kışı 2., 3. Nimf döneminde geçirir.

- Yılda bir döl verir.
- Dallarda bitki özsuğunu emerek beslenir. *M. hellenica*'nın beslendiği ağaçlarda ibreler sararır ve zamanından önce dökülür. Genç dallarda ve genç ağaçlarda kurumaya sebep olur.
- Ballı madde salgılar. Bu salgı fumajin oluşumuna neden olur. Bitki siyah bir küfle kaplanarak estetik değerini yitirir.
- Park ve yollarda ballı madde akıntısı insan ve araçlar da istenmeyen durumla yaratır.
- *M. hellenica*'nın salgıladığı ballı madde balarıları tarafından toplanarak çam balı üretmekte kullanılır. Bu nedenle bu koşnil faydalı kabul edilir ve mücadele yapılmaz. Kızıl çam, halep çamı, fistic çamı'da beslenmeyi tercih eder.

Prof. Dr. Selma UĞENTÜRK